

NOTES: 051000Z

APPENDIX

"Comœdia"
 "Andalusia", de Lamote de Grignon. Aquesta obra ha entrat a formar part del repertori dels Concerts Padeloup; la dirigei el seu autor. Aquest ha compost una música alternativament viva, sensible i sensual, plena de moviment; l'orquestració n'est acolorida, brillant, lluminosa. Han estat festajadíssims, així l'obra com el seu autor, el qual, en dirigint, sembla "mimar" la música, trobant-se'l sempre atent a l'accentua-

està gairebé totalment integrat per obres desconeixudes, de la darrera promoció; l'esperal recital de cançons amb el qual l'exquisida cantantriu Mercè Plantada, tan enyorada dels seus nombrosos admiradors, farà la seva reaparició a les nostres sales de concert, que és anunciat per l'Associació matoronina per al dia 11 de maig; i l'extraordinari concert que el dia 30 del que som els pondràs concertistes Blanca Selva i Joan Massià donaran al teatre Principal de Girona exclusivament per als associats d'aquella benemèrita entitat de concerts ja esmentada.

També és probable que una de les

LES SARDANES

L'APLEO DE
SANTA PERPETUA
Ordre de la festa

A les onze, ofici a l'església parroquial de Santa Perpetua.

De sobretaula es canviaren impressions sobre la cooperació oferta a l'Exposició Internacional de Barcelona per l'Institut Internacional de l'Organització científica del Treball a Ginebra. Mr. Paul Devinat manifestà que l'aportació del dit Institut serà allò més complet que cap desitja i que en el Palau del Treball que ha de figurar en el futur Certamen seran exposats els diversos i notabilíssims resultats.

tem aixecar el nivell individual de cada un de nosaltres i el col·lectiu. És un problema, que si es troba en l'actitud equivocada, pot convertir-se en una situació espiritualment precària i fins i tot en una bona part a la incultura, que és el més comú denominador dels catalans. És per això que Puigals proposa una campanya general, organitzada, constant i sistemàtica per a fer néixer l'afició al llegir, perquè es llegeixi més cada dia. Puigals proposa la constitució d'una "Lliga dels Amics del Llibre". És una campanya principalment a la joventut, fa crida a la joventut, a fi que es esborri amb entusiasme a donar la batalla.

pro que, no obstant, no semblen pas conciliables l'un amb l'altre. Es pot comprendre, doncs, que hi hagi un gran interès científic a trobar el lligam d'aquests dos dominis amb una explicació comuna.

Es sabut que a l'hora actual els fenòmens lluminosos són considerats com fenòmens electromagnètics i que aquests darrers fenòmens tendeixen, de més en més a englobar tota la física.

La teoria dels "quanta de llum" toca, doncs, a les lleis inicials dels fenòmens electromagnètics, és a dir, a l'origen de tots els fenòmens de càlcul químic.

En mig d'aquestes perplexitats, el congrés de Brusselles, per proposició del seu pleat president H. A. Lorentz, interrompé per un dia els seus treballs i es dirigí en corrona a París per assistir a la cerimònia commemorativa del centenari de Fresnel. Era com un homenatge reit a l'opti-

tot penetra més profundament en la intimitat dels fenòmens. És, al mateix temps, més general i comprèn l'explicació de les lleis de l'òptica geomètrica, però aleshores veiem com la noció del "raigs lluminosos" passa segon terme i cedeix el lloc a la de "moviment periòdic" regular i continu.

Aviui, l'estudi dels fenòmens lluminosos en llur origen, és a dir, al si mateix de l'àtom, tal com es pot seguir per l'observació dels espectres i dels raigs X, ens obliga a modificar una vegada més les concepcions que es troben a la base de les nostres explicacions de la llum; és la tercera etapa, la de l' "òptica quàntica", en la qual els fenòmens semblen tenir un "caràcter discontinu".

Ara bé, aquesta nova ciència no ha pas d'ésser una ciència a part; ha d'arribar a explicar, no solament els nous fenòmens, sinó tots els que ja explicava l'òptica ondulatòria i l'òptica

Aquestes hipòtesis, unides a d'altres consideracions, han portat M. de Broglie a concebre una mecànica ondulatòria més general, de la qual la nostra mecànica no seria, en definitiva, més que la resultant a la nostra escala d'observació, i en la qual les nocions d'energia, de quantitat de moviment, i de periodicitat van prenent cada vegada més el pas a la noció de massa de l'antiga mecànica. Es, ja es pot veure, tota una revolució en perspectiva.

La idea de M. de Broglie ha estat presa per un matemàtic de gran valor, el professor Schroedinger, el qual n'ha completat diversos punts importants, donant-los un ample desenvolupament.

gir amb gran satisfacció: concepcions com la de M. de Broglie; que tendeixen a acostar-les cada cop més.

Així, inspirant-se en els idees noves, els experimentadors poden continuar llur treball pacient perquè, per fortuna l'experiència no ha dit encara la seva darrera paraula. A cada encreuament de camins ens indica la ruta a seguir. I aneu a saber si en un esdevenidor pròxim apareixerà l'experiment que ens ha de portar més claretat i senzillesa.

Cal citar ja, de moment, les notables experiències fetes recentment a Amèrica per Davidson i Germer els quals han demostrat que els elements materials últims (els electrons) poden reflectir-se en les xarxes cristal·lines, com ho farien les ones periòdiques lluminoses. Sembla, doncs, que la matèria que constitueix un electró i l'energia que correspon a una radiació lluminosa, tenen un caràcter comú de

l'ebre, resolgué d'organitzar per al major profit de les recerques científiques, congressos destinats especialment a l'estudi d'aquesta mena de qüestions.

Amb una generositat extraordinària, de tradició ja en la seva família, decidí d'organitzar cada tres anys congressos de física i congressos de química, als quals només els especialistes d'aquesta o d'aquella mena de qüestions serien invitats.

Amb aquest objecte aquesta organització és presidida per, nou físics, per a organitzar els congressos de física i per nou químics per als de química.

Aquestes comissions decideixen quines seran les qüestions que caldrà estudiar i els especialistes convocats, designa les personalitats encarregades de presentar els reports sobre els punts més importants. Aquests reports, impresos o dactilografats, són transmesos

La qüestió estudiada al Congrés fou cobrir darrer, per la seva actuació i importància havia reunit un nombre de personalitats entre les quals es poden citar, a més de Mme. Curie, Einstein, Langevin, Chadwick, Knudsen, Mengersson, comissió científica, els noms de Planck, Born, Compton, L. de Broglie, Brillouin, Schrödinger, W. Ehrenfest, Pauli, tots ells especialistes dels més autoritzats en l'estudi d'aquestes qüestions que formaven el cos de treball del dia.

Instituts i congressos d'aproximadament és el que manquen, en tots els països, i, sobretot industrials del món d'Ernest Solvay.

L'avantguarda i el Cinema

El fet de portar el cinema a la categoria d'art, l'ha llançat en mig del buit i el neguit en què les arts, ara com ara, es retrocen de mal de vent, per aguantar-se allò que se'n diu d'art i en plena actualitat.

D'aquesta manera les arts, convertint-se en una mena de diari, no tenen interès vital més que pel que fa al diari d'avui i encara, perquè tothom està preocupat per poder publicar avui el diari de demà. D'aquesta manera, en lloc de cercar en les arts el principi d'eternitat, hom hi cerca el de moment talment com si es tractés del ram de teixits de fantasia. Per perillar encara més la qüestió, s'ha volgut fer de l'art una cosa pura, diuen, destil·lada, asèptica i esterilitzada, o sigui tot el més estèril possible. Perquè els artistes estan malalts han volgut fer de l'art una clínica.

La veritat és que el que no havia succeït mai succeïx ara. Sempre s'ha considerat l'home una cosa tan complexa, tan plena com una butxaca de col·legial. En ell s'hi trobava de tot i sempre coses noves i insospitades. Les emocions, els sentiments, el poder de la voluntat i la seva potència de raó, eren considerades coses nobles; les falles d'aquesta maquinària, les anormalitats, els problemes posats per les forces contràries en joc semblava interessantíssim i l'home era considerat per tothom la cosa més complicada que es pogués imaginar. Però avui tot això ja no és res; ja hem penetrat tot allò que els poetes en deien arcanos i en tem tipus de passar-hi per fer dretes. Totes aquelles coses de l'home que estat declarades podries i hom s'havia a cercar-ne d'altres que no en siguin o a desinfectar, esterilitzar, posar matalima i dissecar com un lloret que en són. La carn, la sang i el cervell ja fan fàstic amb llur consistència tova. Hem d'anar cap al ninot de cel·luloid, que és més net i més dur; l'home ja no interessa. La qüestió de fer les coses sabent que es fan, o a investigar per què es fan les coses no se sap per què es fan, és anti-antiga. Ara s'han de fer les coses perquè si no preocupar-se'n més. I si pot ésser fer les coses perquè si després d'una llarga meditació, encara és més antiga.

Tot això, en les arts velles és una cosa molt fàcil de fer i es pot ésser un

avantguardista sempre al dia, perquè cada dia es poden, sense voler, fer tres o quatre quadros cada un més avançat que els altres, i deu trossets de literatura, o més, tots més asèptics uns que els altres, i en música direm el mateix perquè no hi entenem. L'arquitectura ja és més difícil de fer-la sense pensar, perquè les coses de pedra i ferro o ciment de vegades cauen; però sempre es pot dissimular el pensament i en quant al mobiliari, mentres l'home tingui genolls i colzes, màquina de seure i esquena, per més que li hagin desinfectat el cervell, caldrà tenir-ho en compte.

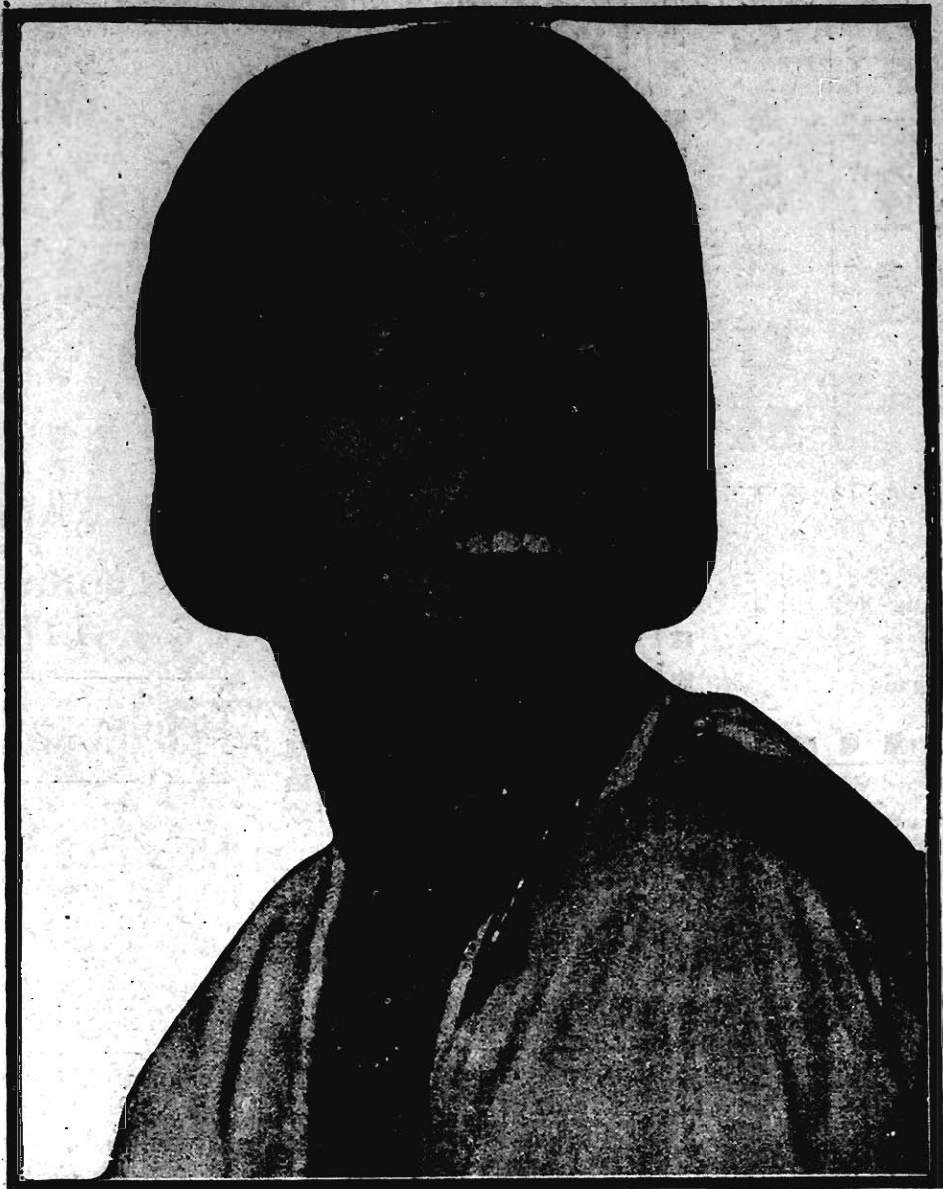
Però en el cinema, que és on hem d'arribar necessàriament perquè és el ram de la secció, serà un afer molt gros això de fer-lo d'avantguarda, perquè una pel·lícula no es fa pas en un dia i us podeu trobar que, quan l'hagin acabada ja sigui de retaguarda, i quan una cosa d'avantguarda deixa d'ésser d'avantguarda ja li podeu dir que ha begut oli perquè ja no és res.

Aquest és el problema més fort en el cinema perquè, naturalment, cal que es posi a tenor (com deia molt bé el nostre amic l'ex-regidor i tricrònic senyor Alós) de l'època que vivim. La dificultat està a poder pensar les coses amb anticipació d'un any o de tres mesos, perquè mentrestant les altres arts no s'esperaran pas perquè cada dia surten noves màquines per admirar i tot va com en aquells temps de la formació de la terra en què els paisatgistes anaven boigs perquè cada dia se'ls canviava el paisatge, ara eocè, ara miocè, ara pliocè, i quan començaven a pintar els arbres fabulosos fets de falgueres, ja havien de pensar en les mines de carbó de pedra. Era un desfici.

I això és el que passarà als productors de cinema i a tots els artistes en general si, s'embranquen per aquest camí d'avantguarda a ultrança i de desinfecció enèrgica, almenys si no es desinfecten ells, al mateix temps que llurs obres, i no es converteixen en robots.

Sort que, de tant que corran, com que el món es rodó, es trobaran amb la cua. I aleshores hom no podrà saber ben bé on és a davant i a darrera i tothom tindrà raó.

A. F.

Una nova adquisició de la legió estrangera de la Metro Goldwyn. Entre tantes sueques, mexicanes, alemanyes i hongareses, una italiana, Josefina Borko, que sortí fa dos anys de Múla per treballar a Hollywood, d'extra

La moda en blanc i negre

La moda de la pantalla no pot ésser ben bé la de la vida real: El que diu el dibuixant de figurins Gordon Conway

La influència del cinema en la moda femenina és indubtable. Són innombrables les idees que dona la visió de les elegàncies cinematogràfiques, idees només per la rapidesa amb què passen per la pantalla però figurins ja en les publicacions del ram. Aquesta influència, però, sense que les seguidores que s'hi sotmeten, té una colla de detalls l'explicació dels quals no es troba més que en el tipus de l'artista. Caldria, doncs, seguir els models per tipus? Ni això serà possible en molts casos, ja que a més del tipus en conjunt cal considerar el detall, ço que fa ja la cosa més complicada, car vestit i detalls no fan, en determinats casos, més que produir determinades il·lusions damunt la pantalla.

Llegim, si no, el que diu Gordon Conway, dibuixant de la First National Pathé British Productions:

"Dibujar figurins, en qualsevol escala o forma és una tasca engrescadora per totes les dones. Permet de donar joc a llurs idees sobre l'assumpt més car a totes elles. Això és probablement la raó per la qual, tantes dones donen llur atenció a aquesta particular mena de treball quan s'han de decidir per una carrera. I el dibuixar figurins per a la pantalla és, potser, la més interessant de totes les formes de dibuixar figurins.

Per dibuixar per als films és necessari un estudi molt acurat del caràcter i psicologia dels vestits i a més cal afegir-hi un element d'aventura pel fet que el dibuixant ha d'anticipar els models d'un any aproximadament, que és el temps que, més segur que altra cosa, passarà entre el dibuix i l'estrena.

Jo vaig començar per ésser cartellista. Aquest treball fou un excel·lent entrenament perquè desenvolupa el sentit de la línia i el color i ajuda a comprovar la veritat de la vella màxima que diu que són les coses més senzilles les que fan més efecte. Una excessiva complicació amaga els seus propis fins.

Passar del dibuix de cartells teatrals a "vestir" una producció era un pas perfectament natural i lògic i, havent dibuixat per al teatre era natural i lògic per a mi, de ficar-me al cinema.

Però aquells que pensen que dibuixar per al teatre no és gens diferent que fer-ho per al cinema, estan ben equivocats. Els pèrits en modes que estan acostumats a dibuixar per a les taules, troben certa dificultat a mirar amb el mateix ull que l'aparell cinematogràfic.

Els esquemes de color, que tanta significació tenen per a aconseguir un bon efecte teatral, no compten per a res en el cinema. Cal oblidar tot això, fins a un cert punt decoratiu per a la pantalla i expressar-se amb altres mitjans, en els quals el color és notable per la seva absència. Els tipus de l'arc de Sant Martí s'han de traduir en sobries variants de blanc, gris i negre.

Cal considerar el color en la pantalla, naturalment, però només des del punt de vista de l'aparell fotogràfic.

Els blaus pàl·lids i els grocs, donen un blanc millor que el mateix blanc, que apareix voltat d'un halo fantasmagòric, conegut tècnicament per "halació". Això explica el per què els objectes blancs, com estovalles, etc., són tenyits d'un lleuger to de groc. El vermell dona negre, i el taronja i el rosa passen a la categoria dels colors difícils, que donen tonalitats lletges en fotografia.

Per jutjar els colors des del punt de vista de la cambra fotogràfica, cal

VIRGINIA LEE CORBIN, la jove estrella, amb un pràctic vestit de primavera amb jaqueta de tres quarts i falda amb plecs al davant, de llana mesclada

LES ESTRENES

"AI LA MARE!"
(Per Harold Lloyd)

Com totes les pel·lícules d'Harold Lloyd, aquesta, projectada als cinemes Kursaal i Catalunya, és un film d'excitantíssims pures, sense cap significació en la vida real. Per al tipus que encarna Harold les expectancies de la vida no tenen significació moral de cap mena. Harold és una automàtica d'una agilitat extraordinària, però sense mica d'humanitat a dins.

"Ai la mare!" és una pel·lícula llarga, plena tota ella de trucs, al·lusions no massa nous i d'altres allargats. I memore per què l'escena representada, en el cartell no es presenta damunt la pantalla.

"LA DONA VENUDA"

Dolores Costello, la gentil "lla del vell actor Maurici Costello, treballa cada dia més. En "La dona venuda" és víctima de la cobejança d'una mare aventurera. Un argument que conté un gran interès (possiblement tret d'un drama, car es pot desenvolupar perfectament i completament en tres actes) ha estat portat a la pantalla sense cura, i els detalls ridículs no són pas perdona als espectadors.

"LA COLLEGIATA COQUETA"

(Luxor Verdaguer)

Al Tivoli es projecta aquesta comèdia, també amb Dolores Costello de protagonista. Comèdia esportiva i sense conseqüències greus en cap sentit, presenta, però, la qüestió de l'esport i la cultura general, tan aguda a Amèrica, segons es creu, com a casa nostra mateix.

"XEC A LA REINA"

(Gran Luxor Verdaguer)

El Tivoli, amb aquesta pel·lícula, el pòr... sabés de què va, hau-

ria de tenir un èxit superior a la majoria dels que, amb altres mètodes inferiors, ha obtingut. Però el públic va només darrera la propaganda.

"Xec a la reina" és una pel·lícula molt ben feta i interessantíssima, i d'un real fetor moral. Les escenes de la rebel·lió polonesa contra Rússia, són portades a la pantalla amb un realisme extraordinari i una gran emoció. La reunió dels patriotes, el cant de la protagonista en mig del bombardeig de Varsòvia, l'afusellament de l'automàtica, l'edgarpoesa escena de l'atac dels automàtics contra el coronel rus, plena d'ambient de misteri, són portades a la pantalla amb un gran art i una gran tècnica. És una pel·lícula que tothom hauria de veure i comprendre.

Liàstima que, i no pas per culpa de la casa Verdaguer, hagin estat suprimides algunes escenes!

P. DE F.

Una fest=

Els dependents de "Paramount Films, S. A.", animats per l'èxit de la seva primera festa, han organitzat una segona funció, en la qual es representarà la formosa comèdia dels germans Quintero "Las de Cain", que tindrà lloc avui, dissabte, a dos quarts de deu en punt de la nit, al simpàtic teatre Parthenon (Balmes, 137). La festa acabarà amb un esplèndid ball de societat.

Per localitats dirigir-se al mateix teatre, de les 11 de la nit endavant.

Aquest número ha passat per la censura governativa

EL JUGADOR D'ESCACS DE MAELZEL

per EDGAR POE

No és un conte d'Edgar Poe el que anem a publicar ací. És un estudi seriós sobre el jugador d'escacs que en el temps del gran poeta americà presentava Maelzel a Amèrica, després d'haver-lo passejat per Europa. És un article publicat l'any 1835 el que anem a reproduir i, encara que un article de premsa perdi ràpidament l'actualitat, aquesta, de vegades torna per ell. Aquest és el cas amb motiu de la projecció de la pel·lícula "Xec a la Reina". Comença l'article:

Cap exhibició del mateix gènere no ha excitat potser mai tant l'atenció pública com el "Jugador d'escacs de Maelzel". A tot arreu on ha estat presentat, ha estat, per totes les persones que pensen, l'objecte d'una intensa curiositat. Amb tot, la qüestió del "modus operandi" no està, encara, resolta. No s'ha escrit res sobre aquest assumpte, que pugui considerar-se com a decisiu. En efecte, trobem arreu homes dotats del geni de la mecànica, dotats d'una perspicàcia general molt gran i d'un rar discerniment, que no dubtem a declarar que l'automàtica en qüestió és una "pura màquina" els moviments de la qual no tenen cap relació amb l'acció humana i que, és, per consegüent, sense cap comparació, la més sorprenent de totes les invencions humanes.

I aquesta conclusió, diguem-ho, seria irrefutable, si la suposició que la precedeix fos justa i plausible. Si adoptem llur hipòtesi, seria realment absurd de comparar al "Jugador d'escacs" tot altre individu semblant, si dels temps antics, sigui dels temps moderns. Tanmateix han existit prou automàtics, i dels més sorprenents. A les cartes de Brewster sobre la "Màgia natural", en trobem una llista de les més notables. Entre aquells es pot citar de primer, com havent existit positivament, la carrossa inventada per M. Camus per l'entreteniment de Lluís XIV, aleshores infant.

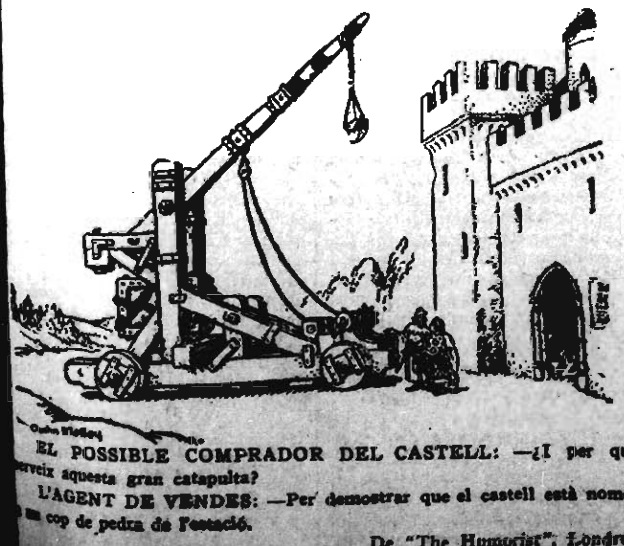
Una taula d'uns quatre peus quadrats es col·locava a la cambra destinada a l'experiència. Damunt d'aquesta taula hi posaven una carrossa llarga de sis polzades, de fusta i arrossegada per dos cavalls fets de la mateixa matèria.

S'abaixava un vidre i es veia una dama asseguda al seient posterior. Damunt el pesant un cotxer aguantava les regnes i, per darrera, un lacai i un patge ocupaven llurs llocs ordinaris.

M. Camus tocava, aleshores, un ressort; immediatament el cotxer feta petar el fuet i els cavalls caminaven naturalment al llarg de la vora de la taula arrossegant la carrossa. En arribar a l'angle el vehicle donava volta. La carrossa continuava així fins que havia arribat davant del cardal ocupat pel jove príncep. Aleshores s'aturava, el patge baixava i obria la portella; la dama baixava del cotxe i presentava una petició al seu sobirà, i després hi tornava a pujar; el patge aixecava el baixador, tancava la portella i reprenia el seu lloc; el cotxer fuetjava els cavalls i la carrossa se'n tornava a la seva primera posició.

Cal també citar "El Màgic", de M. Maillardet. Copiem la informació de les "Cartes" ja citades del doctor Brewster, que ha tret les seves principals informacions de l'"Enciclopèdia d'Edimburg".

"Una de les peces mecàniques més populars que mai hagim vist és el "màgic" construït per M. Maillardet, l'especialitat del qual consisteix a respondre a determinades preguntes. Una figura vestida de màgic apareix asseguda al peu d'una paret, amb una vareta a la mà dreta i a l'altra un llibre. Unes quantes preguntes, preparades per endavant, són inscrites en uns medallons ovalats: l'espectador, agafant les que vol, per les quals demana resposta i, després de ficar-les a un calaix destinat a rebre-les, el calaix es tanca per un ressort fins que la resposta sigui transmesa. El màgic s'aixeca aleshores del seu seient, inclina el cap, descriu cercles i, consultant el seu llibre, com preocupat per un profund pensament, l'aixeca a l'altura de la cara. Fingint així meditar sobre la pregunta feta, aixeca la vareta i dona un cop a la paret damunt del seu cap. Els dos batents d'una porta s'obren i deixen veure una resposta apropiada a la qüestió. La porta es torna a tancar, el màgic repren la seva actitud primitiva i l'aixeca s'obre per tornar el medalló. Aquests medallons són en nombre de vint i tots contenen preguntes diferents, a les quals el màgic contesta

De "The Humorist", Londres.

De "Judge", de Nova York.

De "The Humorist", Londres.

